

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Zekeriya YAPICIOĞLU - HÜDA PAR Genel Başkanı

İstanbul Milletvekili

Şahzade DEMİR

Faruk DİNÇ

Serkan RAMANLI

Gaziantep Milletvekili

Mersin Milletvekili

Batman Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Uyuşturucu madde kullanımının ve ticaretinin çok boyutlu ve yıkıcı etkilerine karşı sürdürülebilir, etkili ve bütüncül bir yaklaşımla mücadele edilmesi gerektiği açıktır. Bu mücadele, meselenin güvenlik ve cezai boyutu kadar eğitim, sağlık, sosyal hizmetler ve rehabilitasyon alanlarını ilgilendiren yönüyle de ele alınıp ona göre yürütülmelidir.

Emniyet Genel Müdürlüğünün 2025'te hazırladığı Türkiye Uyuşturucu Raporunda belirtildiği üzere geçmişten bu yana yasa dışı uyuşturucularla bağlantılı tüm eğilimleri arz ve talebin karşılıklı döngüsünün belirlemeye devam ettiği görülmektedir. Uyuşturucu arzındaki değişimler tüketim kalıplarını doğrudan etkilemekte, uyuşturuculara olan talepteki devam eden artış da yasa dışı uyuşturucuların arzının artarak devam etmesine ve uyuşturucu pazarlarının genişlemesine neden olmaktadır. Bu nedenle bir taraftan uyuşturucu ticaretine karşı önleyici tedbirler alınırken diğer taraftan uyuşturucu bağımlılığıyla mücadele ve bağlantılı rehabilitasyon çalışmalarıyla uyuşturucuya olan talep azaltılmalıdır.

Türkiye, uyuşturucu ile mücadele amacıyla imzalanmış uluslararası sözleşmelere taraf bir ülkedir. Küresel uyuşturucu kontrol sistemi ile uyumlu olarak ülkemizde uyuşturucu ile mücadele alanında hazırlanan yasal düzenlemelerin değişen durumlara göre güncellenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda sınıraşan suçlar kategorisinde yer alan uyuşturucu ticaretinin büyük oranda uluslararası bağlantıları olan organize suç örgütleri tarafından yapıldığı dikkate alındığında uyuşturucunun ülkeye girişinin, ticaretinin, naklinin, yurt içinde dağıtım ve satışının engellenmesi için bu suç örgütlerine yönelik daha caydırıcı cezalar öngören tedbirlerin alınması zaruret halini almıştır.

Teklifle, Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçunun suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde bu suç örgütlerinin yöneticilerine verilecek cezada caydırıcı artırım öngörülerek uyuşturucu arzını sağlayan organize suç örgütleriyle etkili mücadele amaçlanmaktadır.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçunun kamu görevlisi tarafından ve görevinin verdiği yetki kötüye kullanılarak veya kolluk görevlileri, yargı mensupları ya da suçun soruşturma ve kovuşturmasında görevli kişiler tarafından işlenmesi, suçun nitelikli hâli şeklinde düzenlenerek bu kişiler açısından suçla mücadelede caydırıcılık amaçlanmıştır.

Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak suçunu düzenleyen Türk Ceza Kanunu'nun 191 inci maddesinde yapılan değişiklikle uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi hakkında, tedaviye karar verilmesi zorunlu hâle getirilmektedir. Böylece ceza hukukunun onarıcı fonksiyonu dikkate alınarak etkili bir rehabilitasyon sürecine imkân tanınarak uyuşturucu illetinin sebep olduğu bireysel ve toplumsal zararların azaltılması hedeflenmektedir.

TCK sistematığında Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar bölümünde düzenlenen uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak suçunun bireysel ve toplumsal sağlığın korunmasındaki önemi nedeniyle bu suçun etkili bir soruşturma ve yargılama ile caydırıcı yaptırımının sağlanması amacıyla 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100/4 maddesinde düzenleme yapılmıştır.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 406'ncı maddesinde yapılan değişiklikle alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı nedeniyle kısıtlanan ergin kişiler için zorunlu tedavi öngörülerek kanunlar arasında uyum amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar" bölümünde "Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti" suçunu düzenleyen 188 inci maddesinin beşinci fıkrasına eklenen cümleyle uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçunun suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde bu suç örgütlerinin yöneticilerine verilecek cezada caydırıcı artırım öngörülmüştür.

Düzenlemeyle uyuşturucu ticareti yapan organize suç örgütleriyle etkili mücadele amaçlanmaktadır.

Maddenin sekizinci fıkrasında yapılan değişiklikle suçun kamu görevlisi tarafından ve görevinin verdiği yetki kötüye kullanılarak işlenmesi, suçun nitelikli hâli şeklinde düzenlenerek bu kişiler açısından suçla mücadelede caydırıcılık amaçlanmıştır. Aynı amaçla maddeye eklenen fıkra ile suçun kolluk görevlileri, yargı mensupları ya da suçun soruşturma ve kovuşturmasında görevli kişiler tarafından işlenmesi de ayrıca nitelikli hâl olarak düzenlenmiştir.

MADDE 2- Türk Ceza Kanunu'nun 191 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki değişiklikle kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak suçunu işleyen kişiler hakkında denetim süresi boyunca zorunlu tedavi uygulanması öngörülmektedir.

Düzenlemeyle hem uyuşturucu kullanımı ve bağımlılığıyla daha etkili bir mücadele hem de birey ve toplum sağlığının, kamu huzurunun korunması hedeflenmektedir.

MADDE 3 -Türk Ceza Kanunu 191 inci maddesinde düzenlenen suçun 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100/3 maddesi kapsamında daha etkili şekilde soruşturulması hedeflenmektedir.

MADDE 4 - 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 406'ncı maddesinde yapılan değişiklikle alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı nedeniyle kısıtlanan ergin kişiler için zorunlu tedavi öngörülmektedir. Böylece kısıtlayıcıyla birlikte birey ve toplum sağlığının korunması ve bağımlılıkla mücadele amaçlanmaktadır.

MADDE 5-Yürürlük maddesidir.

MADDE 6-Yürütme maddesidir.

TÜRK CEZA KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1-26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 188'inci maddesinin beşinci fıkrasına aşağıdaki cümle, sekizinci fıkrasında yer alan "kişi tarafından" ibaresinden sonra gelmek üzere "ya da kamu görevlisi tarafından ve görevinin verdiği yetki kötüye kullanılarak" ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bu örgütün yöneticilerine verilecek ceza müebbet hapis cezasından az olamaz."

"(9) Bu maddede tanımlanan suçların kolluk görevlileri, yargı mensupları ya da suçun soruşturma veya kovuşturmasında görevli kişiler tarafından işlenmesi halinde verilecek ceza bir kat artırılır."

MADDE 2- 5237 sayılı Kanunun 191 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "gerek görülmesi halinde" ibaresi madde metninden çıkarılmış, aynı fıkradaki "tutulabilir" ibaresi "tutulur" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100'üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinin dokuzuncu alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş, diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

"10. Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak (madde 191)"

MADDE 4- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 406'ncı maddesine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Kısıtlanan erginin alkol veya uyuşturucu madde bağımlısı olması halinde zorunlu tedaviye tabi tutulur."

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.